

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน นับแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศโดยได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้กำหนดให้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอีก 2 รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (Catt, 1999, pp. 13 - 18)

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติเทศบาล และนำเสนอที่ประชุมสภาภิบาล และส่งร่างพระราชบัญญัติเทศบาลให้กรมร่างกฎหมายพิจารณา แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับนี้มิได้ออกมาบังคับใช้เนื่องด้วยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองการปกครองของไทยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ต่อมาคณะราษฎร ได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 และได้มีการจัดตั้งเทศบาลเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2478 โดยยกฐานะสุขาภิบาลทั้ง 35 แห่ง ขึ้นเป็นเทศบาล

ในปี พ.ศ. 2496 ได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ เทศบาล และมีการแก้ไขเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องถึง 13 ครั้ง ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นไทย รูปแบบเทศบาล เป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552

เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่

ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในเขตเทศบาล (เทศบาลตำบล, ออนไลน์, 2554)

เทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เป็นเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งที่ได้รับยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงประกาศให้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแสดงเป็นเทศบาลตำบลแสดง เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2554

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และแนวโน้มการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) มีเป้าหมายในการพัฒนาแบบบูรณาการที่เป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาต่อเนื่องและให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการทุกขั้นตอนของการพัฒนาพร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสดง ปัจจุบันเราพบปัญหาประชาชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมเฉพาะเรื่องที่ได้ผลประโยชน์ขาดความสามัคคี มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อท้องถิ่น ในเรื่องการใช้งบประมาณ ประชาชนยึดถือความสนิทส่วนตัวกับผู้บริหารท้องถิ่นจึงจะเข้ามามีส่วนร่วม

จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อผู้บริหารในการใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการวางแผนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้ศึกษาได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
2. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
3. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
4. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาปัญหาพิเศษเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้ศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มีขอบเขตตัวแปรที่วิจัย ดังนี้
 - 1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
 - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสวัสดิการสังคม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการศึกษา ศึกษาเฉพาะประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 3,637 คน จาก 10 หมู่บ้าน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์อำเภอมืองจันทบุรี เมื่อวันที่ 3 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554)
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ศึกษาได้เริ่มดำเนินการศึกษาปัญหาพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 - 31 ธันวาคม 2554 โดยศึกษาจากแผนพัฒนาสามปี ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2556
4. ยุทธศาสตร์ คือ
 - 3.1 ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - 3.2 ยุทธศาสตร์ด้านสวัสดิการสังคม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

3.3 ยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

3.4 ยุทธศาสตร์ ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลแสงที่ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลแสง ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้มีอำนาจการตัดสินใจ การเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการหรือกิจกรรมอันใดอันหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาวะภายในท้องถิ่นให้ดีขึ้นทั้งในด้านสาธารณูปโภค เศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือทุกลักษณะคือ ส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ การร่วมปฏิบัติงาน/ โครงการพัฒนาและการร่วมตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา
5. การร่วมประชุม/ ตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านประชาคมตำบล และกับสภาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เพื่อร่วมพิจารณาค้นหาถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน
6. การร่วมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินงานโครงการด้านการบริหารงานตามแนวนโยบายที่ร่วมกันกำหนดไว้กับสภาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
7. การร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการเกี่ยวกับสภาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น
8. การร่วมประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานตามโครงการด้านการบริหารงานตามนโยบายที่วางไว้ ร่วมกับสภาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เพื่อสรุปว่าโครงการพัฒนาต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสงอำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. ทราบถึงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแสง